A°. 1825. — N°. 156.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 31. December.

WEENEN, den 21. December.

Heden avond is uit Petersburg het officiele berigt van het overlijden van Z. M. keizer *Alexander* alhier aangebragt.

Op den 9. dezer, was de tijding van de treurige gebeurtenis uit Taganrog in de hoofdstad des Rijks aangekomen; en dadelijk had de eedaflegging der garde en staats-ambtenaren aan den troonsopvolger, keizer *Konstantijn* I., plaats gehad. (*Oostenrijksche Beobachter.*)

— Gisteren heeft men de eerste brieven uit Odessa ontvangen, die melding van den dood van keizer *Alexander* maken. Zij zijn van den 10. December en zeggen alleen, dat de keizer den 1. dezer 's morgens tusschen 10 en 11 ure is overleden.

STRAATSBURG, den 24. December.

Gisteren, 's morgens omtrent 5 ure, heeft men hier een schok eener aardbeving gevoeld. In eenige wijken was dezelve zoo sterk, dat de meubels er van schuddeden. Geene schade is er door veroorzaakt. (De schok is mede te Geneve gevoeld.)

SELIGENSTADT, aan den MEIN, den 19. December.

De brieven-post, die Maandags en Vrijdags van hier naar Darmstadt vertrekt, is dezen morgen tusschen zes en zeven ure, op weg naar Babenhausen, door eene bende roovers aangevallen. Om het paard op te houden, hadden zij over den weg een touw gespannen, dat aan twee boomen was vastgemaakt. Hetzelve brak echter door den val des paards. In denzelfden oogenblik schoot men op den rijdenden gendarme, die het rijtuig begeleidde; maar de kogel ging door de kraag van zijnen mantel, zonder hem eenigzins te bezeeren. De gendarme schoot op zijne beurt en de roovers namen de vlugt. De post was ongeveer met *f* 4000 in geld beladen. Dadelijk zijn er maatregelen genomen, om de roovers te vervolgen.

PARYS, den 25. December.

Een ministerieel blad meldt nu, dat keizer *Konstantijn* den 17. dezer uit Warschau naar Petersburg is vertrokken.

— Men heeft het bestaan der Jezuiten in Frankrijk geloochend, zoo lang zulks mogelijk was; nu men dit niet meer vol kan houden, zoekt men hunne wederopstanding te verdedigen. In een tijdschrift, dat aan hunne belangen is toegewijd, vindt men thans een stuk, waarbij onbewimpeld wordt erkend, dat het genootschap niet alleen weder gevestigd is, maar zich ook dagelijks uitbreidt. De schrijver beschouwt de herrijzing der Jezuiten als eene zeer natuurlijke gebeurtenis, waarover alleen het ongeloof der eeuw zich kan ergeren; hij schroomt geenszins te erkennen, dat de Jezuiten in Frankrijk reeds weder eene menigte gestichten hebben; dat Mont-Rouge, bij Parijs, jaarlijks met nieuwe proselijten bevolkt wordt, die dikwijls tot de aanzienlijkste familien behooren; dat de orde te St.-Acheul negen honderd kweekelingen heeft, te Mondmorillon drie honderd, even zoo veel te Auraij, te Forcalquier, enz., het genootschap, zegt hij, neemt steeds toe naarmate van de aanvallen, die op hetzelve gedaan worden; er is een edele naijver ontstaan om deszelfs bloei en zegepraal over vijanden te bevorderen.

Het is fraai, merkt een der dagbladen aan, juist het aanwezen der Jezuiten-genootschappen te verkondigen op een tijdstip, dat het koninklijke geregtshof zoodanige Congregatien voor onwettig heeft verklaard. Is deze trotsering van de justitie overeenkomstig den tekst van het Nieuwe Testament, waarbij den bedienaren der godsdienst wordt aanbevolen, de magten onderdanig te zijn; en zijn dat ware vrienden der maatschappelijke orde, die zich voor stoutmoedige overtreders der wet verklaren?

— In de dagbladen vindt men de volgende stukken:

Zante, den 16. November 1825. De onverschrokken verdedigers van Missolonghi, vernemende, dat zij weldra van de land- en zee-zijde zouden worden aangevallen en vast besloten met het vaderland te sterven, hebben van de wereld afscheid genomen te midden van kerkelijke en militaire praal. Na eene algemeene heerschouwing, waarbij ieder bevelhebber zijne soldaten heeft omhelsd, die zich den kus des vredes hebben gegeven, heeft een bisschop hun gezegend en hunne vaandels met wij-water besprengd, die door den eparch met laurier-kransen versierd waren.

De eparch, in overeenstemming met de polemarchen, heeft vervolgens naar Zante, Ithaka en Cephalonia doen inschepen, het archief van het gouvernement, de grijsaards, de vrouwen en de kinderen, welke men der zorgen en liefdadigheid der Christenen op de Jonische eilanden heeft aanbevolen. Ach! hoeveel tranen zijn er niet op den oogenblik dier wreede scheiding gestort! De weduwe van den edelmoedigen *Marco Bozzaris*, met hare familie, kon niet van haren ouden oom, *Nothis*, scheiden, die een bovennatuurlijk wezen scheen te zijn, in het midden der algemeene droefheid; want hij bemoedigde en ondersteunde de zwakken, door hun te verzekeren, dat weldra eene heerlijke zegepraal hen op de oevers van Etolie zou terug roepen.

Alle gemeenschap met Missolonghi zoo wel te land als ter zee nog open zijnde, hebben *Cara-Hyscos*, *Stournaris*, *Zongos*, talrijke kudden doen invoeren, en van de eilanden en van buitenlands is er eene goede hoeveelheid levensmiddelen aangebragt. Aan alle kanten werkt men aan de batterijen, aan de verschansingen en in de magazijnen maakt men kardoezen en patronen gereed. De posten zijn verdeeld, en voor alle te berekenene gevallen bestemd, het zij dat men voor- of tegenspoed ondervindt: de grond zal voet voor voet betwist en verdedigd worden; op de klippen, waar aan geen terugtogt te denken is, heeft men manschappen geplaatst, welke zich ten brandoffer hebben aangeboden, wetende dat er geene keus is, dan te overwinnen of te sterven; het offer is besloten: achter eenige terrassen, beschut door eenige oude palisaden, in eene plaats, welke gedurende negen volle maanden is beschoten, zullen drie duizend Grieken meer dan dertig duizend, naar hun bloed dorstende Turken, onverschrokken afwachten.

Binnen acht of tien dagen, zullen de vijanden van het kruis in onze wateren verschijnen; wij zullen alsdan getuigen, onverzettelijke getuigen zijn van eenen doodelijken strijd, bestemd om de staatkunde onzer eeuw te schandvlekken tot bij het laatste nageslacht.

In Zee, voor Navarino, den 8. November 1825. Moge de toekomst de schande der negentiende eeuw vergeten! Sedert de moorden op Scio, heeft men niets gezien wat te vergelijken is met hetgeen op Morea voorvalt: ik heb voor mijne oogen op een gepakt gezien acht of negen honderd Grieksche vrouwen en kinderen, door *Ibrahim*-pacha tot slaaf gemaakt, welke hij aan zijnen vader in Egijpte zond; een Europisch vaartuig, onder het opzigt van twee zwarte gesnedenen, was bevracht met eene lading jonge kinderen van beiderlei sekse, voor den sultan bestemd, en voor de dienst van zijn serail af te zonderen, zoodra zij zijner genade waardig zullen wezen, door in Mahomedanen veranderd te zijn. Ik weet, dat men bijna alle mannelijke slaven heeft besneden; alzoo zal het Christendom van den Peloponnesus verdwijnen, en men vraagt hoe Rusland, dat reeds zoo veel hoon heeft verdragen en nog verdraagt, zal kunnen dulden, dat de godsdienst, welke het belijdt, in het Ottomanische rijk worde uitgeroeid.

Verkeerd zou het zijn, zich hier te laten misleiden: Sultan *Mahmoud* wil de uitroeijing van het Christendom; hij heeft de kerk in hare hartader getroffen, door den patriarch, den martelaar *Gregorius*, te doen ophangen; hij streeft naar een vast doelwit, door overal priesters, geestelijken en aanzienlijke mannen te laten dooden: nog eenige jaren, en het werk der tirannij is voltooid.

— Men schrijft het volgende uit Murcia, in Spanie, den 2 December: Van de straat van Gibraltar af tot aan de wateren van Carthagena, is het getal Colombische kapers zeer aanzienlijk: alle onze vaartuigen, die eenige lading van waarde hebben, worden hunne prooi, en tot overmaat van ongeluk laten zij degenen, welke niets in hebben, verbranden of verzinken; men ziet dagelijks [illegible] onze kusten ongelukkig scheepsvolk van zoodanige gekaapte, verbr[illegible] of verzonkene vaartuigen landen. Den 3. dezer, heeft de commiss[illegible] van marine van Almeria berigt van onderscheidene punten der kust [illegible]oningrijks Grenada ontvangen, dat den 2. en in den morgen van den [illegible] vijftien vaartuigen gekaapt zijn.

UTRECHT, den 29. December.

Het kollegie van raden en generaal-meesteren der munt verwittigt alle goede ingezetenen, dat, in de stad Brussel, onlangs is uitgegeven en aangehouden een valsch drie gulden-stuk, *gegoten* in een afdruk van een echt Nederlandsch drie gulden-stuk van den Utrechtschen muntslag, met het jaartal 1821; — wegende omstreeks 5 wigtjes ligter, dan de echten, en bestaande bijna geheel uit tin zonder eenig inmengsel van zilver.

Boven en behalve de doffe klank van het boven vermeld stuk, bestaan de uiterlijke kenteekenen van deszelfs valschheid hierin, dat hetzelve niet alleen den witten zilveren glans der echte drie gulden-stukken geheel mist, maar ook bij eene meer blaauwachtige kleur, een onzuiveren grond vertoont; terwijl het, eindelijk, van den letterrand der echte stukken geheel en al is ontbloot.

Wordende een ieder aangemaand en verzocht, om, zoo hem deze of eenige andere valsche munt-stukken mogten voorkomen, of door hem ontdekt worden, daarvan dadelijk kennis te geven aan de officieren van justitie en politie, ten einde alzoo, ingevolge den pligt van elk goed ingezeten, mede te werken tot opsporing, zoo wel van de strafbare makers, als van de misdadige voorbedachte uitgevers van vervalschte muntstukken.

Utrecht den 24. December 1825.

Ter ordonnantie van voornoemd kollegie,
T. Treytelaar, *Secretaris.*

Mengelwerk.

L E T T E R K U N D E.

Nieuwe Provinciale Brieven, of Brieven, geschreven door een' Provincie-bewoner aan eenen zijner vrienden over de gebeurtenissen van den tijd, door den Schrijver van het Staatkundig Overzigt van Europa *in 1825. Naar het Fransch. Te* Amsterdam, *bij* J. C. VAN KESTEREN, 1825, 8vo. 127 bladz.

Schoon de inrigting van ons dagblad geene eigenlijk gezegde recensiën gedoogt, hebben wij echter, sedert hetzelve in zijnen tegenwoordigen vorm voor het publiek verschijnt, van tijd tot tijd van zoodanige geschriften een kort verslag gegeven, welke met ons doel in een meer of minder verwijderd verband stonden. Om deze zelfde reden hebben wij ook thans de pen opgevat, om onze Lezers met een werkje bekend te maken, hetgeen op weinige bladzijden vele belangrijke zaken bevat; eene verdienste, die, welke ook overigens de vorm en inhoud eens werks zijn moge, aan hetzelve toch steeds eene zekere waarde schenkt. Het doel en de strekking van dit werkje zijn in deszelfs titel vervat; het is namelijk eene bijdrage tot de Fransche Staatkundige Geschiedenis van onzen tijd, en wel voor het jaar 1824; iets, hetgeen bij de spoedige afwisseling der gebeurtenissen, niet moet worden over het hoofd gezien; wanneer men echter, zich alleen op den titel verlatende, waande hier een tafereel van de staatkundige gevoelens in de Provincien te vinden, dan zoude men zich bedrogen vinden; want van de tien brieven, die dit werkje bevat, zijn er acht uit *Parijs* naar de Provincien, en slechts twee uit de Provincien naar *Parijs* geschreven, terwijl deze laatste dan nog daarenboven slechts grootendeels herkaauwen, wat in de overige brieven medegedeeld is; zoodat, hoezeer de Schrijver of Vertaler, in het korte voorberigt, ook moge beweren, dat het genoeg is, om den titel van Provinciale Brieven te kunnen gebruiken, dat de Brieven aan eenen Provincie-bewoner geschreven zijn, wij niet kunnen ontveinzen, dat deze benaming ons oneigenaardig voorkomt.

Dan, wat doet de naam tot de zaak! Het voorname plan des Schrijvers ligt daarin, om de beide partijen, die *Frankrijk* verdeelen, in derzelver bedoelingen en hulpmiddelen te leeren kennen; de inkleeding is deze, dat hij, ten einde zijnen vriend in de Provincien met den waren toestand en wederzijdsche betrekkingen dezer partijen bekend te maken, aan denzelven de gesprekken mededeelt, door hem met eenen voornamen *Liberaal* en eenen voornamen *Ultra* gehouden, welke, beiden zijne vertrouwde vrienden zijnde, aan hem de verborgenste geheimen en verst uitziendste bedoelingen hunner partijen ontsluijeren, welke hij dan met zijne eigene aanmerkingen verrijkt. Het valt niet moeijelijk, om te ontdekken, welke leer de Schrijver zelve huldigt, want, hoezeer hij in zijnen *ultra* geen dier blinde ijveraars voorstelt, die, zonder de middelen naar het doel te berekenen, zich reeds van de zegepraal zeker wanen, die hunne handen nog zoo gemakkelijk ontglippen kan, legt hij hem echter gevoelens in het hart en woorden in den mond, die, wanneer dezelve dan onbewimpeld worden voorgestaan en voorgedragen, den val dezer reeds zoo gehate partij nog meer verhaasten zouden, terwijl daarentegen zijn *liberaal* één dier edele zielen is, wier onbeneveld verstand en gematigd oordeel hun ten luister hunner natie en hunner eeuw doen strekken, één dier weinigen, die, zoo als ROYER-COLLARD en anderen, wijze gematigdheid met warmen ijver, voor het ware welzijn der menschheid, weten te vereenigen. Onder de onderwerpen, die, naar ons oordeel, het meest gelukkig behandeld zijn, behooren vooral de vooruitzigten, die de liberale partij o[illegible]trent eene eindelijke volkomene zegepraal blijft koesteren, en de onbe[illegible]anbaarheid van openbaren geest, constitutionele vrijheid, en vrije ber[illegible]slagingen met eene heerschende Roomsche Godsdienst, welk [illegible]e onderwerp wij echter gelooven, dat nog sterker tot de overtuig[illegible] zoude gesproken hebben, indien, niet de Catholijke Godsdienst in [illegible] algemeen, maar wel het eigelijk Papisme, als punt van vergelijki[illegible]kozen ware. Eindelijk heeft ons ook bijzonder getroffen de uit dit [illegible] de gebrek afgeleide voorspelling, dat de Republikeinsche vorm de[illegible] nieuwe Staten van *Zuid-Amerika* geen stand houden kan; eene uitkomst, die zich langs andere wegen ook laat voorzien.

De vertaling is over het algemeen zeer vloeijend; slechts zeldzaam hebben wij op Gallicismen gestuit; als eene ongelukkige overbrenging der Fransche spreekwijze *des gens comme il faut*, op pag. 91, heeft ons echter gehinderd *lieden, zoo als 't behoort;* want hoezeer in de Fransche woorden een dubbelde zin schijnt te liggen, was deze echter gelukkiger over te brengen, of had althans door eene noot moeten opgehelderd worden; zoo is de zin onverstaanbaar. Als dusdanige ongelukkige overzetting beschouwen wij ook het woord *voorspraken* op pag. 50, regel 30, van welken zinsnede wij, bij gebrek des origineels, mede erkennen moeten den zin niet te verstaan. Overigens hebben wij onder het lezen eenige weinige spraakkundige onnaauwkeurigheden ontdekt, die echter misschien meer aan de correctie, dan aan de vertaling liggen: zoo vinden wij op pag. 15 reg. 9 *de eene* voor *de een;* pag 16 reg. 17 *den anderen* voor *de anderen;* pag. 42 reg. 26 *den speelbal* voor *de speelbal;* pag. 60 reg. 24 en 25 HENDRIK *den IV* en LODEWYK *den XVI* voor HENDRIK *de IV* en LODEWYK *de XVI*, enz.

ARNHEM, den 31. December.

Het water is hoog in den Rijn aan de paal:

Den 30. Dec. 2 El 2 Palm 5 Duim; gewassen 0 D. gevallen 0 D
Den 31. dito. 2 El 3 Palm 0 Duim; gewassen 5 D. gevallen 0 D

SCHOUWBURG TE ARNHEM.

Onder Directie van Mejufvrouw A. C. OTTINGH.

Op Maandag den 2. Januarij 1825.

CLEMENCE EN WALDEMAR, OF
DE VADERLYKE LIEFDE, HERWONNEN DOOR SCHILDERKUNST.

Groot beroemd Tooneelspel, in drie Bedrijven, naar het Fransch van *Pelitier Volmeranges*, versierd met eene geheel nieuwe Decoratie.

Na hetzelve:

ROSA EN PAULINE, OF DE EDELMOEDIGE KRYGSMAN.

Geheel nieuw Militair Ballet-Pantomime, versierd met expresselijk daartoe vervaardigde Decoratien, Changementen, Militaire Evolutien, Marschen en verder Groot Spektakel.

† † † § § § Mr. *H. B.* VAN *D A A L E N*, Notaris te *Wageningen*, zal, namens zijn principaal, op Dingsdag den 3. Januarij 1826, doen inzetten en den 17. derzelfde maand, telkens des avonds ten *zeven* ure, ten huize van *L. M A R K E L*, in het *Gelderlandsch Welvaren*, aan de Hoogstraat te *Wageningen*, aan de meestbiedenden finaal doen verkoopen.

1. Eene T A B A K S S C H U U R, groot *zes* gebindt, staande op den Berg, nabij *Wageningen*, gekwoteerd Lett. C. No. 13, met ongeveer 60 roeden 43 ellen best T A B A K S L A N D, daarbij gelegen.
2. Eene T A B A K S S C H U U R, groot *vier* gebindt, gekwoteerd Lett. C. No. 91, met 56 roeden 77 ellen best T A B A K S L A N D, tusschen den *Buurtschen Weg* en de *Bornsche Steeg*, onder *Wageningen*.
3. Een kamp B O U W L A N D, genaamd *Kervelsweide* of *Stoterskamp*, gelegen in de *Nude*, aan den afweg, onder *Wageningen*, groot ongeveer drie bunders.

Nadere informatien zijn ten Kantore van gemelden Notaris te bekomen, alwaar de konditien van verkoop ter lezing liggen.

† § † † † De ONDERNEMERS der D I L I G E N C E van *Utrecht* door *Woerden* en *Leyden* naar *'s Hage*, vice versa, in aanmerking nemende, dat door het berijden van den nieuw gelegden Straatweg tot *Bodegraven*, het vervoer der Diligence gemakkelijker is geworden, berigten het geëerd Publiek, dat zij de prijzen der plaatsen en die der vrachtgoederen aanmerkelijk hebben verminderd; met welke verminderde vrachten een aanvang zal worden gemaakt met *primo* Januarij 1826.

* * * Men wenscht, met Februarij aanstaande, in het vak der D R O G E R Y E N en V E R F W A R E N geplaatst te zien, als B E D I E N D E, een J O N G E L I N G van Fatsoenlijke Familie, oud 20 Jaren, de Hoogduitsche en Hollandsche Talen magtig, en in de Fransche niet onervaren; welke *vier* Jaren in dat vak werkzaam is, en, zoo wel van bekwaamheid als goed gedrag, de beste Getuigenis kan produceren. — Adres, met Gefrankeerde Brieven, onder Lett. W, bij den Boekverkooper C. A. THIEME, te Arnhem.

§ § § § § † Te KOOP eene onlangs Melk-gewordene E Z E L I N, met haar V E U L E N; te bevragen bij den Boekhandelaar *W. C. W A N S L E V E N*, te *Zutphen*, die uitgeeft: HILDEBRAND, *het Yzeren Kruis*, 2 Deelen, *f* 3:90; RAINSFORT, *St. Domingo of het Land der Zwarten in Hayti*, 2 Deelen *f* 5, en *Toilet-Geschenk* voor Dames, 40 Centen.

M O D E S.

Mdme L Y B A R T *a l'honneur d'annoncer, qu'elle vient de recevoir un envoi de Paris, de ce qu'il y a de plus nouveau en Chapeaux, Bonnets en tout Genre, idem en Tule et Mousseline Brodé, garni et non garni, Chemisettes et Colorettes idem, Fichus idem, Plumes de fantaisie en toutes couleures, Gaze brillante pour Robes de Bal, Garnitures pour Robes de Bal, Coiffures, Gants, et enfin tout ce qui concerne l'article des Modes.*

Pour en offrir le choix aux Dames de cette Ville, elle y viendra déballer à l'Hôtel de Brunswyck *du 5 jusqu'au 10 Janvier prochain.*

*** Bij *G. O V E R M A N*, in de Galanterie-Winkel in de *Bakkerstraat te Arnhem*, worden de zoo gerenomeerde Tandmiddelen, bereid door *S I M O N N A T H A N S D E N T Z*, Hof-Tandmeester van Z. M. den Koning, en met deszelfs Broeder, *A. S. N A T H A N S D E N T Z*, Tandmeester van Z. K. H. den Prins van Oranje, en tevens van Z. K. H. Prins *F R E D E R I K* der Nederlanden, enz. enz. in commissie verkocht, als: Paerlwassing en Tand-Opiat, dienende om het gebit te versterken, de Tanden en Kiezen te zuiveren, en tot in den hoogsten ouderdom te conserveren à *f* 2-10. Een veritable Mondspoeling voor Scorbut, Blaauwschuit, Rhumatique pijnen in den Mond, en bijzonder tot het aangroeijen en versterken van het Tandvleesch à *f* 3-0. Een Tandpoeder tot zuivering der Tanden à 10 St. Een Tand-Elixer om de Tanden ivoor wit te maken, zonder het glazuur te benadeelen à *f* 1-2. Een Eau de Blanchard, om Kies- en Tandpijn, Zinkens &c. te verdrijven à *f* 1-5. Poudre Dentrifice et Antiscorbutique à *f* 2-0. Als ook het zoo zeer bekende Savon de Paris, voor Zomervlakken en Winterhanden, wegnemende in korten tijd alle Velontsteking, Jeuken, Sproeten, Puisten, Vlekken, roode Opdragtigheid, Schilverachtige uitslag in het aangezigt, of waar die geplaatst is, maakt die in het aangezigt zeer geel of bruin van verwe zijn, dat het vel sneeuwwit en aangenaam wordt à *f* 1.

NB. De Potjes en Flesjes zijn alle met Cachetten en Berigten, hoe ze gebruikt moeten worden, voorzien, en ook te bekomen te *Nijmegen* bij de Gezusters LABÉE, in de Galanterie Winkel, in de Houtstraat; *Zutphen*, OEFFELMAN, Boekverkooper op de Markt; *Deventer*, VAN HEUMEN in de Galanterie Winkel; *Zwolle*, J. C. STAAL, in de Galanterie Winkel, in de Diezerstraat; *Kampen*, C. J. BOELE, en alom in de meeste Steden.

Z U T P H E N.

De Tandmeester

LEHMAN JOSEPH SON,

Zal, van den 1. tot den 7. Januarij aanstaande, ten huize van den Kastelein *L. B E C K*, in de *Keizerskroon*, te *Zutphen*, over alle gebreken der T A N D E N te spreken of te ontbieden zijn.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.